

A Carn !

**Publicació electrònica
d'Història Militar Catalana**

I Època

núm. 1

Juny de 2006

¡TAMBÉ ERA Á FLANDES! PER M.J. SÓZ

Sumari

4 - EDITORIAL: *Pax Acarnica*

5 – ‘Periodisme participatiu’
a la Guerra dels Segadors.....

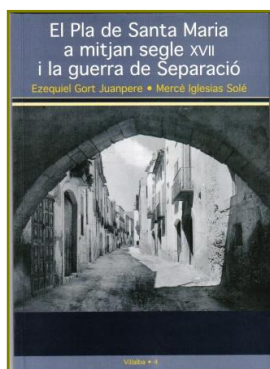
12 – La lleva tarragonina de 1877
a ultramar

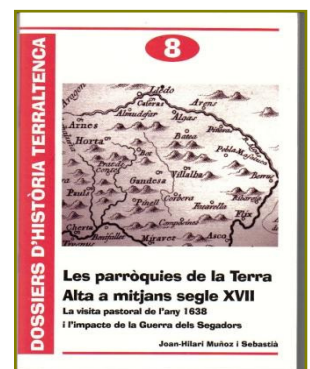
14 – Francesc Cabanyes

18 - NEWS

21 - LLIBRES: Les parròquies de la Terra Alta.....

La guerra secreta del Mediterrani

Segadors al Pla de Santa Maria

30 – Un fons d'arxiu municipal: La Selva del Camp

EXPUGNARE OPPIDUM: La presa de Constantinobla

A la Història Militar Universal hi ha una col·lecció de setges que podríem anomenar “mítics”: Troia (XII aC.), Alèsia (II aC.), Viena (1685), Berlín (1945), etc. Un d'ells és, sens dubte, el de Constantinobla de 1453. La caiguda de la capital de l'esmerlit imperi bizantí, significà l'inici de l'avenç turc, i coincidí amb una sèrie d'elements conjunturals i fites històriques que convertiren aquella data, 1453, en totèmica, la del naixement d'una nova època, la moderna. L'impacte que la caiguda de Constantinobla va tenir sobre el món cristià va ser colossal. Feia segles que la capital ortodoxa es defensava de les invasions orientals i que demanava l'ajut i el suport efectiu dels regnes europeuoccidentals. Constantinobla era l'últim baluard defensiu davant l'orient infidel, i un cop superat, l'avenç otomà va resultar inaturable, i arribà fins a les portes de Viena.

Mohamet II comptava amb competents generals (Karadga-bey, Saragos-bajà), i un exèrcit de centenars de milers d'homes, per bé que el nucli efectiu era d'uns 15.000 regulars (els temibles *jenízars*). La batalla al mar, mai no la van guanyar del tot els turcs, però aconseguiren formalitzar un bloqueig suficient amb una petita esquadra de galeons. L'arma més temible al seu abast (i per la qual apostà fort Mohamet II), fou l'artilleria, encara incipient, però prou desenvolupada com per derrocar murs medievals. Per aconseguir-ho, es necessitaven peces de gran calibre, tan enormes que fou més fàcil construir-les a les mateixes posicions de setge que no pas transportar-les de fora. L'artífex de la gesta metal·lúrgica va ser l'enginyer Valac Orban, que en va fondre tres. L'emperador Constantí XI Paleòleg comptava amb uns 50.000 homes de la milícia local, i un cos efectiu de 9.000 regulars, dels quals 3.000 eren europeus (llatins). De fet, l'exèrcit defensor era ben cosmopolita, ja que a més dels grecs, estava integrat per genovesos, venecians, romans, xiotes, etc. També un contingent apreciable de catalans, que el cònsol Pere Julià organitzà d'entre els residents a la ciutat i alguns mariners que s'hi uniren, i als quals els tocà la defensa d'un dels punts més perillosos i amenaçats, el castell de Bucolleó, a la part marítima del port.

El setge de Constantinobla durà 53 dies, començà el 7 d'abril de 1453 i acabà amb l'assalt final de 29 de maig següent, davant de la universal consternació. Malgrat que es van lliurar combats navals i s'executaren intrèpides missions per part dels defensors, la contesa la va guanyar l'artilleria. El seu efecte sobre les muralles bizantines fou demolidor. La gran bombarda només podia disparar set trets diaris, fins que va rebentar, però les altres dues disparaven un centenar de bales cada dia, i acabaren obrint bretxa el 17 d'abril; els grecs rebutjaren l'assalt, i reconstruíren el *llenc* de mur abatut. El 24 de maig, Mohamet II invità Constantí XI a capitular, i una setmana després, una altra bretxa, aquest cop impossible de reconstruir a contrarellotge augurava el més trist dels finals pel domini cristià a la península anatòlica. Efectivament, el 29 de maig les hosts otomanes es llençaren a l'assalt. Per dos cops van ser rebutjades, però al tercer reeixiren quan els genovesos es retiraren al caure mortalment ferit el seu heroi Giustiniani. En veient el final molt proper, el propi Paleòleg es llençà a lluitar cos a cos, com un soldat més, mesclant-se amb els assaltants, i fou aquella ocasió la última en que se'l va veure. Un cop entrats els otomans dins la ciutat, es van lliurar a tres dies d'increïble saqueig, cometent les més atroces barbaritats. Expulsaren els naturals, i repoblaren la ciutat amb gent provinent del seu imperi; convertiren Santa Sofia en una mesquita i hi construïren un parell de minarets als costats. Constantinobla deixà de ser cristiana, per convertir-se en una de les principals ciutats de l'imperi otomà, ja, fins els nostres dies.

Dels catalans que defensaren Constantinobla, no se'n va saber altra cosa que el fet que Julià fou executat juntament amb alguns dels seus. Poc després, Alfons IV va trametre un estol de 24 galeres per recuperar la ciutat, però l'expedició no va reeixir.

MANEL GÜELL

LÁSCARIS COMNEMO, CONSTANTINO. “Participación catalana en la defensa de Constantinopla durante su último asedio”. *Argensola*, Osca, 27 (1956) 159-167; LÁSCARIS COMNEMO, EUGENIO. “Los últimos defensores de Constantinopla”. *Argensola*, Osca, 42 (1960) 135-157; WALTER, GERHARD. *La ruina de Bizancio, 1204-1453*. Barcelona: Grijalbo, 1963, p. 248-260; RUNCIMAN, STEVE. *La Caída de Constantinopla*. Madrid: Espasa-Calpe, 1977; WALTARI, MIKA. *El sitio de Constantinopla. La caída del Imperio Bizantino*. Barcelona: Edhasa, 1994; CIPOLLA, CARLO M. *Las máquinas del tiempo y de la guerra*. Barcelona: Crítica, 1999, p. 148-149; CASTILLO, ROLANDO. “La Caída de Constantinopla” [www.imperiobizantino.com]; COSTA VERNIKOS, EUGENIO. “La Caída de Constantinopla” [<http://eidisis2000.tripod.com/Especiales/Constantinopla.html>]; “La Caída de Constantinopla” [www.cervantesvirtual.com/historia/constantinopla]

A Carn! Publicació electrònica d'Història Militar Catalana

Director: Manel Güell [mguell@altanet.org]; **Col·laboradors:** Ramon Perelló, Josep M. Grau, Roser Puig, Jordi Rovira; **Imatges:** (Per ordre d'aparició) Portada – Dibuix de M. Muñoz [La Il·lustració Catalana, 226, de 15/12/1889, t. X, p. 357]; Sumari – Gazeta [http://colonias.iespana.es/3prensa/ppasado6/3ggnorte.jpg&imgrefur]; Regimiento de infantería Vizcaya 51, c.1900. Autor E. Zapata. Colección Díaz-Prósper [www.ejercito.mde.es/ihycm/museo/valencia/98c.htm]; portades de llibres [MG i internet]; *Expugnare Oppidum* – Plànol a color de l'assalt final a Constantinobla, de 1453 [www.imperiobizantino.com].

A Carn! no es considera responsable de l'opinió, tendència ideològica o contingut empíric que puguin semblar indicar o expressin els articles i col·laboracions que ciberpublica. A Carn! és un projecte personal, pensat, dissenyat, desenvolupat, omplert i gestionat per Manel Güell amb ajut dels seus col·laboradors, oferint un espai web de contingut semiobert per acollir tota participació capaç d'aportar informació, debat, crítica, suggeriments, etc., amb els quals ampliar el coneixement de la història militar de Catalunya. Existeix, en tot cas, el compromís tàcit de rigorositat pel que fa al tema de citació i referències bibliogràfiques, compromís que s'exigeix a tot col·laborador que hi vulgui publicar. Aquesta publicació és gratuïta i els ciber subscriptors ho són únicament a tall d'haver estat inclosos al mailing d'enviaments; no es cobra preu ni retribució, ni tampoc es paga cap aportació.

A Carn! penjarà en una site, sengles versions de cada número, en català i en castellà, però no garanteix les condicions i/o la correcta prestació dels serveis que aquella web oferti als usuaris d'internet per terceres persones alienes a la nostra publicació, ni tampoc que aquests compleixin la normativa vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal i comerç electrònic. Tampoc es fa responsable dels possibles danys ocasionats per interferències, desconnexions, virus informàtics, avaries telefòniques, sobrecàrregues, retards o bloquejos de la xarxa, o altres perjudicis del sistema electrònic, ni molt menys dels danys que puguin causar terceres persones mitjançant il·legítimes intromissions, fora del nostre absolut control.

<http://perso.wanadoo.es/ramon19630427>